

Et økologisk jordbrug uden konventionel husdyrgødning og halm

Mogens Hansen

Økologisk Landsforening

Indhold

Forord	2
1. Bedriften.....	3
1.1 Tilførte næringsstoffer.....	4
2. Forslag og valg af løsning	4
2.1.1 Forslag og bemærkninger fra gruppen.....	4
2.2 Udvalgt løsning.....	4
2.2.1 Beregnede ændringer.....	5
2.2.2 Det økonomiske resultat.....	5

Forord

Denne rapport er udarbejdet i projektet "Økologisk landbrug uden konventionel gødning og halm", som Økologisk Landsforening har kørt i 2007.

Formålet med projektet er at belyse muligheder og konsekvenser for økologisk landbrug i Danmark, hvis der udelukkende må anvendes økologisk gødning og halm.

Projektet supplerer et projekt, som foreningen kørte i 2005, hvor udfordringen blev belyst ud fra en beskrivelse af det samlede forbrug af konventionel gødning og halm baseret på sammenlignelige registreringer i landbruget i 2002. Den anvendte metode giver et alt andet lige og gennemsnitligt resultat. Der var behov for at se nærmere på de regionale forskelle, samt de irrationelle beslutninger, som knytter sig til driftslederen, der skal fungere under de nye vilkår.

Gårdrapporten er derfor baseret på et besøg på en bedrift, der er udvalgt til at repræsentere en specifik produktion i en given egn. Den ansvarlige driftsleder har udvalgt et forslag til, hvordan den pågældende virksomhed skal køre, hvis der kun må anvendes økologisk gødning og halm. Forinden har en kreds af inviterede landmænd præsenteret værten for deres forslag til, hvilke tilpasninger, de ville overveje, hvis de stod for driften på virksomheden.

Niels Tvedegaard fra Københavns Universitet, Life Fødevarerøkonomisk Institut har regnet på forskellen på det økonomiske resultat mellem nudriften og de udvalgte tilpasninger. Forskellen er præsenteret som et samlet tab eller tab/hektar.

Der er som udgangspunkt kun regnet på ét forslag til en tilpasning. I nogen tilfælde er der stillet et alternativt scenarie op, hvis der var et oplagt alternativ, som ville give et væsentlig anderledes økonomisk resultat. Beregningerne er gennemført med it-redskabet Ø-plan.

Der er aflagt besøg på 10 forskellige bedrifter, der hver for sig skal være repræsentative for forskellige landbrugsproduktioner i forskellige egne af landet. Rapporten er således én af 10 gårdrapporter omfattende fire malkebedrifter, to i Nordjylland, én i Vestjylland, én i Sønderjylland, tre planteavlsbrug, ét i Sønderjylland, ét på Sjælland og ét i Østjylland, to grøntsagsbedrifter én

i Østjylland med pakkeri, én i Vestjylland med jord på et økologisk kvægbrug og endelig et væksthusgartneri på Fyn.

1. Bedriften

Bedriften er et gartneri med sommer- og vintergrøntsager. Det ligger i Østjylland og drives af Mogens Hansen under navnet Marienlyst. Belægningsgraden med økologiske dyr i området var i 2004 på 0,26 - 0,5 DE/ha. og det samlede økologiske areal i området er på 2.000 - 4.000 ha. (Indberetninger til Plantedirektoratet 2004). Området er defineret som kommunegrænsen før de nuværende storkommuner blev dannet i 2006.

Foruden produktion af egne grøntsager er der et stort pakkeri på Marienlyst, som pakker grøntsager fra et større opland, leveret direkte fra marken.

På Marienlyst dyrkes der i alt 41 hektar. Der tilsås 51 ha fordi nogen marker kan nå flere kulturer i samme år. 16 hektar er forpagtet.

Afgrøder	Plantet/ sået areal	Gylle	Udbytter	
	ha	ton/ha	ton som fjernes	
Icebergsalat	10	15	14	
Specialsalat	6	12	12	
Kartofler	11,5	40	30	
Gulerødder	6,5	0-25	38	overskud af frasorterede gulerødder spredes her
Rødkløver	8,5	0	0	
Vedvarende græs	1	0	0	
Pastinak	1,5	0-25	22	
Persillerod	0,5	0-40	10	
Sætteløg	1,5	0-30	17	
Kinakål	2	0-20	20	
majroe/ræddike	1	0-15	8	
Rødbeder efterafgrøde	1	0-20	10	
	51			

1.1 Tilførte næringsstoffer

I 2007 indkøbes der næringsstoffer som nedenfor.

Gødning	kg total N
Konventionelt svinegylle:	2.700
Konventionelt Binadan	100
Økologisk hønsemøg	943
I alt	3.743

Binadan anvendes til eftergødning ved konstateret mangel. Det økologiske hønsemøg fordeles rundt i sædskiftet, så alle marker tildeles over et åremål. Hønsemøg tildeles det år, hvor der er en meget næringsstofkrævende afgrøde (gulerødder eller kartofler).

I en årrække har det været praktiseret at bytte affaldskartofler/gulerødder med økologisk kvægmøg og dermed komme op på en tildeling tæt på 140 kg N pr hektar. Bytteordningen ophørte for 3 sæsoner siden, og Mogens Hansen vurderer, at der i dag tæres på tidligere års gødnings-tildelinger. Mogens Hansen ville gerne tilføre mere gødning men i dag er det ikke muligt at skaffe økologisk husdyrgødning i området.

Udover den tilførte gødning er der et areal med kløvergræs svarende til knap 21% af arealet.

Halm

Der hverken importeres eller eksporteres halm fra bedriften. Der praktiseres således ikke halm-dækning af gulerødder.

2. Forslag og valg af løsning

2.1.1 Forslag og bemærkninger fra gruppen

- Opstart af studeproduktion
- Biogas/separation
- K og P er problematisk
- Mobil grøngødning
- Gødsning med lucernepiller (2%N)
- "Økologien skal udbredes og ikke begrænses!"
- Flyt produktionen ud til et kvægbrug
- Få andre til at dyrke grøntsagerne
- Hent gyllen i op til 50 km afstand
- Dyrk mere grøntgødning og mindre grøntsager
- Køb noget mere jord (250.000 kr. pr hektar)

2.2 Udvalgt løsning

I værste fald vælger Mogens Hansen at lukke egen produktion af grøntsager for alene at drive pakkeriet!

Det bliver måske nødvendigt at flytte produktionen af gulerødder hen til en mælkeproducent. Det er ikke realistisk at flytte produktionen af fx salat.

Først vil Mogens Hansen dog forsøge at finde den nødvendige gødning hos en økologisk kvægbruger.

2.2.1 Beregnede ændringer

I de videre beregninger tages der udgangspunkt i, at Mogens Hansen finder en kvægbruger, som vil sælge sin gødning. Mogens vurderer dog at det bliver meget svært. Den nuværende markplan fastholdes.

Det antages, at gødningen skal hentes 50 km fra gartneriet. Den ekstra transportomkostning sættes til 40 kr. pr tons.

Gødskning, kg N

	Før	Efter
Konventionelt svinegylle	2700	0
Konventionelt Binadan	100	0
Økologisk hønsemøg	943	943
Økologisk kvæggylle	0	2800

I dag er de samlede omkostninger til gødning meget begrænsede, i alt ca. 8.000 kr.

Hønsemøget i bytte for affaldsgulerødder. Det antages, at denne aftale fortsætter efter udfasning.

Det antages forsimplet, at Binadan kan erstattes af den økologiske gylle i forholdet 1:1 mht. kvælstofindhold.

2.2.2 Det økonomiske resultat

Efter udfasning værdisættes salgsprisen for den økologiske kvæggylle her til 120 kr. pr tons (indeholdende 4 kg total-N pr tons). Inkl. transport er ekstraudgiften på 170 kr. pr tons eller i alt 119.000 kr. pr år.